

Гуда Н. Ю., асист.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МІСТОБУДІВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІСТОРИЧНОГО ЦЕНТРА МІСТА ЛЮБЕК

Любек – місто-порт поблизу гирла судноплавної річки Траве, яка впадає в районі Травемюнде в Балтійське море. Це колишня столиця і головне місто Ганзейського союзу, було засноване в 1143 році графом Адольфом II, і процвітало до XVI ст. як головний центр торгівлі на півночі Німеччини.

Старе місто (Альтштадт) розташоване на пагорбі площею 100 гектарів, який називається Буку, та оточений водами річок Траве та Вакеніц, а також залишками середньовічної міської стіни. Даний ландшафт являє собою горбисту місцевість, що обумовлено льодовиковим періодом. Зручне географічне положення сприяло розвитку міста як балтійського порту і стало причиною його стрімкого піднесення ще в період Середньовіччя.

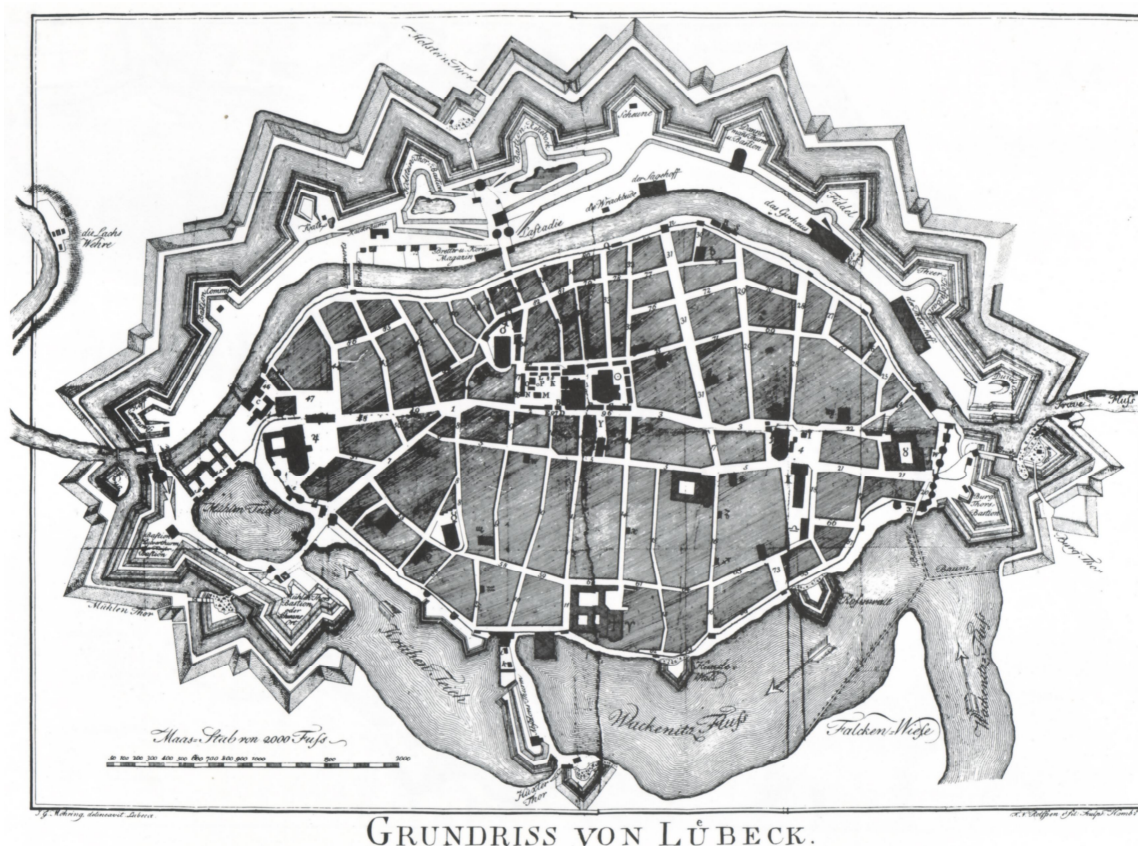

Рисунок 1 – Карта міста Любек (кін. XVIII ст.)

Обрис Старого міста нагадує скелет величезної риби з вигнутими кістками: вулиці не були прямими, щоб на випадок облоги чи штурму не прострілювалися наскрізь (рис.1.). Вулична мережа ганзейського міста

вела його до води – причалів, де на човни і кораблі вантажилися або розвантажувалися товари. Ширина проїжджої частини залежала від розмірів візків – для однієї карети або підводи або так, щоб могли роз'їхатися дві. На західній частині острова розташовувалися найбагатші квартали з торговими будинками та будинками купців, а на сході – дрібні торговці та ремісники. Така сувора соціально-економічна організація виникла завдяки унікальному розташуванню невеликих майстерень, які містилися на задньому дворі багатих будинків, до яких можна було пройти через вузьку мережу провулків.

Незважаючи на пошкодження, завдані під час Другої світової війни, збереглася структура Старого міста, де знаходяться патриціанські особняки, громадські будівлі та споруди, які відносяться до XV-XVI ст. Реконструкція зруйнованих районів розпочалася в 1949 році та торкнулась найважливіших церков та пам'ятників.

У 1987 році історичний центр міста включений в Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Любек залишився міським пам'ятником, характерним для значної історичної структури та зберіг оригінальне середньовічне планування. Історичне ядро складається з п'яти готичних церков, оточених частинами міських стін з двома вцілілими воротами.

За винятком територій, які були повністю відновлені, об'єкт Світової спадщини включає в себе три області в Старому місті.

Перша область простягається від Бургкlostеру (Burgkloster), на півночі, до кварталу, де знаходиться церква Святого Егідієна (Aegidienkirche), на півдні. Бургкlostер – домініканський монастир, який містить оригінальні фундаменти замку, побудованого графом Адольфом II на перешийку Буку. Також зберігається міська площа Коберг з навколишньою забудовою XVIII ст. та з двома важливими пам'ятками – церквою Св. Якоба (Jakobikirche) та лікарнею Св. Духа (Heiligen-Geist-Hospital).

Друга область включає в себе територію між двома великими церквами – Св. Петра (Petrikirche) та Кафедральним собором (Lübecker Dom), а також Соляними складами (Salzspeicher) та головним архітектурним символом Любека – Гольштинськими воротами (Holstentor), які входили в систему фортифікаційних укріплень.

Третя область – це серце середньовічного міста, яка розташована навколо церкви Св. Марії (Lübecker Marienkirche), Ратуші (Lübecker Rathaus) та Ринкової площі (Marktplatz).

Історичний центр Любека не є музеєм під відкритим небом. Це живий центр міста, де можна доторкнутись до історії, яка переплітається з сучасними спорудами та інфраструктурою, а звивисті середньовічні вулички і тихі старі райони зберігають унікальні риси Середньовіччя.

Разом з тим містобудівна діяльність на теренах буферної зони об'єкта ЮНЕСКО має суттєві обмеження і суворо контролюється низкою місцевих правил будівництва, що мають силу закону.